

Eläinten hyvinvointikeskuksen (EHK) lausunto luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi hevosten hyvinvoinnista

VN/15413-2023/MMM-2

Eläinten hyvinvointikeskus kiittää mahdollisuudesta lausua.

Asetusluonnos auttaa edistämään hevosten hyvinvointia ja pitää sisällään paljon tutkittuun tietoon perustuvaa sääntelyä, mikä on erinomainen pohja eläinten hyvinvoinnin parantamiselle. Asetus noudattaa eläinten hyvinvointilain linjaa edellyttämällä hevosille jatkossa parempia mahdollisuuksia toteuttaa lajinmukaista käyttäytymistään, kuten luontaista liikkumista, syömiskäyttäytymistä, sosiaalisten suhteiden hoitoa ja emän hoivaa varsalle.

On hyvä, että säädös suuntaa hevosten pitoa ja kohtelua aiempaa eläinystävällisempään suuntaan. Pitkät siirtymäajat mahdollistavat suurehkoikin muutokset toimintatavoissa. Hevosten hoidon ja käsittelyn kulttuuria on tarpeen ohjata lainsäädännön, koulutuksen ja muiden käytettävissä olevien keinojen avulla suuntaan, jossa hevosille kivuliaita, kärsimystä aiheuttavia pakkakeinoja ei enää tarvita. Myös hevosten hyvinvoinnille haitallisten välineiden käytöstä on syytä luopua.

Erittäin hyvä on, että varsojen vähimmäisvieroitusikä nostetaan ja niiden sosiaalisen käyttäytymisen kehittymisen mahdollisuuksia tuetaan. Karkearehun tarjoamisen vaatimus riittävän tiheään on niin ikään tärkeä hevosen hyvinvoinnin tekijä. Liikkumisen tarpeen tyydyttämiseksi laitumella ja tarhassa on erittäin tärkeää, että hevosilla on mahdollisuus liikkua vapaasti päivittäin kaikissa askellajeissa.

Pykäläkohtaiset kommentit asetuseräluonnokseen (*säädösteksti kursivilla*, ehdotus perässä):

2 § Määritelmät

4) *katetulla säänsuojalla tarkoitetaan katosta, joka suojaa hevosta sateelta.*

Säänsuojan olisi suojattava hevosta epäsuotuisilta sääolosuhteilta, kuten sateelta, tuulelta ja auringon paahteelta. Hevosten on päästävä suojaan myös hyönteisiltä.

3 § Kohtelu, kielletyt ja sallitut välineet ja laitteet

Hevosen kytkeminen kuolaimista on kielletty.

Tulisi kieltää kytkeminen myös naruriimusta tai muusta hevoselle vaarallisesta varusteesta. Hevosen tulisi myös kytkettynä ollessaan olla ihmisen välittömästi vapautettavissa. Hevosta saisi pitää kytkettynä ainoastaan lyhytaikaisesti ja ihmisen jatkuvassa valvonnassa. Hevosen kouluttamisessa ja käytössä olisi käytettävä kipua aiheuttamattomia menetelmiä. Hevosen päätä ei saisi sitoa eikä pakottaa asentoon, joka estää pään luontaisen liikuttamisen ja liikeradat (esim. rollkur). Hevosen rutiininomainen hallitseminen kivuliain pakkotoimin tulisi olla kiellettyä; esimerkiksi huulen tai korvien puristamisen huulipuristimella ei tulisi olla rutiininomaisesti käytössä.

Hevosen varusteiden tulee olla hevoselle sopivat. Varusteiden valinnassa tulee pyrkiä siihen, että ne eivät aiheuta hevoselle ruhjeita tai hankaumia.

Käytetyt varusteet eivät saa aiheuttaa hevoselle ruhjeita, hankaumia tai muuta vältettävissä olevaa kipua tai epämukavuutta. Apuhjien tulisi sallia hevosen pään ja kaulan luonnollinen liike. Mikäli suutarkastuksissa havaitaan tiettyjen kuulainten aiheuttavan hevoselle vammoja, ne tulisi vaihtaa toisiin.

Mikäli hevosen kieli joudutaan sitomaan, tulee sitomiseen käyttää kangasta tai nahkaa.

Hevosen kielen sitominen tulisi kieltää kokonaan siirtymäajalla.

2

Tamman rauhoittaminen astutustilanteessa olisi kiellettävä, sillä eläimen pakolla astuttaminen on hyvinvointilain nojalla kiellettyä. Myös sellainen pakkotoimien käyttäminen tai jalkojen sitominen, jonka tarkoituksena on estää hevosen liikkuminen kaikissa askellajeissa, esimerkiksi jalkaremmit etujaloissa, tulisi kieltää.

4 § Sosiaaliset suhteet

Hevosella tulee olla näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriin tallissa ja pihatossa.

Hevosella tulisi olla näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriin myös tarhassa ja laitumella.

Aasilla tulee olla lajitoverina aasi.

Muulilla ja muuliaasilla tulisi olla toverina emänsä lajia oleva yksilö tai toinen muuli/muuliaasi. Myös näillä tulee olla näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriin.

Hevosella tulisi olla tallissa mahdollisuus vähintään turpakosketukseen lajitoverin kanssa. Sellaiset tallit, joissa hevosilla ei ole tosiasiallisesti mahdollista saada halutessaan turpakosketusta, tulisi kieltää siirtymäajalla. Jos hevosilla ei ole tallissa turpakosketusmahdollisuutta, sen tulisi olla mahdollista vähintään tarhassa siirtymäkauden aikana.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Lisäksi hevosella tulee olla näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriin pysyvässä pitopaikassaan, myös laitumella. Mahdollisten poikkeustilanteiden on oltava valvottavissa. Hevoset, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on kuitenkin pidettävä erillään toisistaan.

Eläinlääketieteellisiä syitä, jotka voivat olla perusteena poikkeukseen turpakosketuksen vaatimuksesta, voivat olla dopingsäännökset sekä tarttuvat taudit. Tarttuvan taudin vaaran on kuitenkin oltava ilmeinen, ja sen on oltava eläinlääkärin määrittelemä. Pelkkä lääkitys ei saa olla riittävä syy pitää hevonen erillään muista.

5 § Lisävaatimukset varsojen sosiaalisille suhteille

Varsaa ei tule vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä.

Varsaa ei tulisi vieroittaa alle kahdeksan kuukauden ikäisenä. Vieroituksen tulee tapahtua vaiheittain ja niin, ettei sitä aloiteta ennen kuin varsan on vähintään kuusi kuukautta vanha. Poiketa voisi vain eläinlääketieteellisistä syistä, jos tamman tai varsan terveys sitä edellyttää. Varsalla ja alle kaksivuotiaalla hevosella tulee olla tarhassa ja laitumella vähintään yksi toinen hevonen seuranaan. Tarvittaessa varsojen myöhäisempään vieroitukseen (8 kk) voidaan siirtyä siirtymäajalla. Myös myöhään syntyneille varsoille tulee voida järjestää seuraa, ja aikaisempaan varsomiseen tulee pyrkiä suunnittelemalla sopivat astutusajankohdat. Myöhään syntyneen varsan kasvatusolosuhteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

6 § Hevosen hoito

Hevonen tulee totuttaa käsittelyyn varhaisella iällä. Hevosen puhtaudesta tulee huolehtia.

Hevosen puhtaudesta tulee huolehtia siten, ettei lika aiheuta hevoselle hyvinvointiongelmia. Hevoselle, jota loimitetaan kesäihottuman vuoksi, on oltava tarjolla myös pääsy suojaan auringolta.

Jos hevosella käytetään kuolaimia, tulee hevosen suun, limakalvojen, hampaiden ja suun muiden osien kunto tarkastaa säännöllisesti eläinlääkärin toimesta, eikä kuolaimia tule käyttää, jos hevosella havaitaan tarkastuksen yhteydessä suussa haavoja tai ruhjeita. Myöskään suitsia ei kuulu käyttää, mikäli niiden vaikutusalueella on mustelmia, haavoja tai ruhjeita. Suuvaurioiden luokittelu ja hoidosta päättäminen on sairauden diagnoosin tekoa, joka kuuluu eläinlääkärin toimenkuvaan.

7 § Ruokinta ja juotto

Juoma-automaatteja käytettäessä tulee automaatissa veden virtausnopeuden olla vähintään 8 litraa minuutissa. Hevosella tulee olla vettä jatkuvasti saatavilla laitumella ja tarhassa sulan veden aikaan. Pakkaskaudella tulee hevoselle tarjota vettä tarhassa vähintään neljän tunnin välein.

Hevosella tulee pysyvässä pitopaikassa olla jatkuvasti vettä tarjolla. Juomapaikkojen määrä pihatoissa, tarhoissa ja laitumilla on suhteutettava eläinmäärään. Pakkaskaudella tulee varmistaa, että hevosella on sulaa vettä tarjolla vähintään neljän tunnin välein.

Hevosen ruokinnan tulee täyttää hevosen ravitsemukselliset ja ruokintafysiologiset tarpeet. Ruokinnan muutosten tulee tapahtua asteittain. Hevosen tulee saada karkearehua riittävästi, ja sen saanti tulee järjestää niin, ettei hevonen ole ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli neljää tuntia. Karkearehu tulee tarjota niin, ettei se sekoitu maa-ainekseen tai lantaan.

Karkearehun syöminen on hevoselle tärkeä käyttäytymistarve. Pitkät ruokintavälit ja jatkuvan juomaveden puute altistavat hevosen muun muassa mahahaavalle ja ähkylle, jotka ovat hevosilla yleisiä vaivoja. Sen vuoksi paastoaika karkearehun syönnin väleissä ei saisi venyä yli neljään tuntiin (poikkeuksena vain mahdollinen eläinlääkärin määräämä paastojakso). Karkearehuksi tai muuksi pureskeltavaksi materiaaliksi voidaan tulkita myös olki, oksat ym. syötävä, manipuloidiskelpoinen, hevosen syömiskäyttäytymistarpeen tyydyttävä materiaali. Karkearehun syöttämisessä on otettava huomioon hevosen lihavuuskunto. Lihavilla tai herkästi lihavuuteen taipuvilla hevosilla ja poneilla ruoka on tarjoitava tavalla, jonka ansiosta hevonen ei liho liikaa.

8 § Hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen

Jokaisella hevosella tulee olla pitopaikka tallissa tai pihatossa. Tallissa ja pihatossa tulee huolehtia riittävästä kuivutuksesta. Kuiviketta tulee olla niin paljon, että hevonen ei kastu virtsaan eikä sen iho rikkoonnu sen käydessä makuulle.

Kuiviketta tulisi olla niin paljon, että hevonen ei tarpeettomasti likaannu, makuupaikka pysyy riittävän kuivana, eikä hevosen iho rikkoonnu sen käydessä makuulle. Kuivikekerroksen tulee olla paksu, kuiva ja jäätymätön, jotta se estää kylminä vuodenaikoina liiallisen lämmönhukan makuualustaa vasten.

9 § Hevosien tarhaus ja laiduntaminen

Hevosella tulee olla mahdollisuus vapaaseen jaloitteluun ulkotarhassa tai laitumella päivittäin.

Hevosella tulisi olla mahdollisuus vapaaseen jaloitteluun kaikissa askellajeissa ulkotarhassa, laitumella tai muussa tilassa päivittäin. Hevosta saisi pitää yhtäjaksoisesti sisällä maksimissaan 12 tunnin ajan. Hevosien pitäjä on huolehdittava siitä, että hevosen liikkumisen tarve ei pääse patoutumaan (paitsi eläinlääkinnällisistä syistä perusteltavat tilanteet). Hevosella tulisi olla mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen sekä tallissa että tarhassa. Hevosien tulisi päästä tarhaan päivittäin vähintään kuuden tunnin ajaksi.

10 § Laitumia ja tarhoja koskevat vaatimukset

Hevoset on tarpeen mukaan suojattava epäsuotuisilta sääolosuhteilta ja hyönteisten aiheuttamalta haitalta. Rakennetussa säänsuojassa tulisi olla kolme seinää ja katto. Luontainen säänsuoja voi olla riittävä kasvukaudella sekä tarhassa että laitumella, mutta muulloin eläimillä olisi oltava pääsy rakennettuun säänsuojaan. Luontaisen säänsuojan olisi tarjottava riittävästi suojaa kaikille laitumella tai tarhassa oleville hevosille samanaikaisesti.

11 § Tallin ja pihatton ja niihin liittyvien tilojen yleiset vaatimukset

Asetukseen tulisi lisätä, että hevosen pitopaikassa tulee olla luonnonvaloa, ja että hevosella tulee olla mahdollisuus noudattaa luontaista vuorokausirytmää. Pitopaikassa tulee olla lämmitettävät ja hyvin valaistut tilat hevosten hoitoa ja tarkastusta varten. Myös sairast hevoset on voitava sijoittaa lämmitettyyn tilaan. Silloin, kun hevosia pidetään ryhmässä, jokaista alkavaa kymmenen hevosen ryhmää kohden on oltava käytettävissä sairaskarsina tai muu asianmukainen, tarvittaessa lämmitettävä tila hevosten ryhmästä erottamista ja hoitoa varten.

13 § Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pihatossa tulee olla katto ja neljä seinää, jotka eivät ole avoimia seinän alaosa.
Pihatton oviaukossa tulee olla tuulensuoja.

Tuulensuojan tulee estää myös sateen pääsy sisään ja makuualustan kuivikkeiden kastuminen. Sekä pihatossa että karsinassa tulisi kaikkien hevosten kyetä makaamaan kyljellään samanaikaisesti.

14 § Siirtymäsäädökset

Myös isojen hevosten karsinapinta-alan koon siirtymäajan tulisi olla sama (viisi vuotta) kuin muillakin säädöksillä. Isokokoisimpien hevosten tilaa karsinoissa on tarpeen lisätä enemmän kuin neliometri / 10 cm säkäkorkeuden kasvu. Minimisivumitta tulisi myös määritellä karsinoille. Isoilla hevosilla jokaisen karsinan sivun tulisi olla vähintään 3 m.

Helsingissä 14.6.2024

Ystävällisin terveisin
Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Satu Raussi ja Tiina Kauppinen

